

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 15.11.2024 nr 2-2/2882-1

Meie 16.12.2024 nr 6.1-2/123-1

Arvamus hädaolukorra seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) on analüüsinud Teie poolt arvamuse avaldamiseks esitatud hädaolukorra seaduse muutmise seaduse eelnõud (edaspidi: eelnõu), millega muudetakse elutähtsa teenuse toimepidevust, sh kättesaadavust puudutavaid sätteid.

ITL toetab eelnõu punkti 2 eesmärki, millega muudetakse hädaolukorra seaduse (HOS) § 41 lõiget 2. Peame mõistlikuks, et edaspidi on kohustus tagada elutähtsa teenuse toimepidevus dubleerivate vahendite ja ühest tehnoloogilisest lahendusest sõltumatu alternatiivse lahenduse abil ajal, kui teenus sõltub välisriigis asuvatest infosüsteemidest ja välisriigis asuvatele andmetele või seadmetele juurdepääsuks kasutatav tavapärane elektroonilise side teenus või elektroonilise side võrk ei toimi.

Selle muudatusega loodav suurem paindlikkus ehk vabadus otsustada, kuidas on mõistlik toimepidevust tagada, on ITL-i kuuluvate elutähtsate teenuse osutajate poolt oodatud. ITL toetab lähtumist tehnoloogianeutraalsuse põhimõttest, millega kooskõlas ei kohustata elutähtsa teenuse osutajaid valima kindlat tehnoloogiat ega piirata teenuse osutamiseks ja toimepidevuse tagamiseks kasutatavate tehnoloogiate või muude alternatiivide valikut.

Soovime juhtida tähelepanu, et eelnõuga välja pakutud uus sõnastus võib tekitada praktikas segadust, kuna kasutab mõisteid, mida kehtivas HOS-is ei kasutata, kuid on olemas elektroonilise side seaduses (ESS) ja arusaadavad üksnes sideettevõtetele. Samas on elutähtsa teenuse osutajate ring laiem kui üksnes sideettevõtted. Seejuures on kindlasti oluline teadvustada, et elektroonilise side seaduses sisalduva (ESS § 8 p 2) elektroonilise side võrgu definitsiooni järgi on kõik alternatiivsed sidevõrgu lahendused selle terminiga kaetud, nt satelliitvõrk, telefonivõrk, andmesidevõrk ja mobiiltelefonivõrk.

Selguse huvides teeme ettepaneku sõnastada HOS § 41 lg 2 järgmiselt viidates elektroonilise side seadusele, sest HOS-is endas puuduvad mõisted, mida selles sättes kasutatakse:

„Kui elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks vajalikud andmed või seadmed asuvad välisriigis, peab elutähtsa teenuse osutaja tagama elutähtsa teenuse toimepidevuse dubleerivate vahendite ja tehnoloogiliselt alternatiivsete lahenduste abil ajal, kui välisriigis asuvatele andmetele või seadmetele juurdepääsuks tavapäraselt kasutatav elektroonilise side teenus või võrk elektroonilise side seaduse tähenduses ei toimi.“

Meie ettepanekut toetab ka „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 18 lg 7, mis sätestab, et kui eelnõusse sobiv termin on juba teises seaduses määratletud, siis õigusselguse eesmärgil võib viidata sellele seadusele, mille tähenduses terminit kasutatakse.

Lisaks teeme ettepaneku lisada eelnõu seletuskirja rõhutus, et iga elutähtsa teenuse osutaja peab tagama just enda teenuse toimepidevuse alternatiivsete lahendustega. Hetkel käsitletakse eelnõu seletuskirjas sideteenuse osutajaid ja nendest sõltuvust, kuid tegelikult on mõeldud see säte kehtima kõigile elutähtsa teenuse osutajatele. See võib jätta mistahes valdkonna elutähtsa teenuse osutajale mulje, et alternatiivide olemasolu tagamine on sideettevõtjast teenuse pakkuja kohustus. Seetõttu teeme ettepaneku lisada seletuskirja näiteid teiste valdkondade elutähtsatest teenusest. Näiteks makseteenus ja sularaharingluse tagamine või ravimitega varustamine ning sellest, kuidas neid teenuseid osutatakse, kui on tekkinud HOS § 41 lõikes 2 kirjeldatud olukord. Ehk kuidas sel juhul toimepidevus tagatakse dubleerivate vahendite ja tehnoloogiliselt alternatiivsete lahenduste abil.

Loodame, et leiate võimaluse ITL-i ettepanekuid eelnõu edasises menetluses arvestada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Pöld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee